

งานวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อการพึ่งพาตนเองของชุมชนเกษตรกรที่เป็นสมาชิกกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ ต.ห้วยแวง อ.เมือง จ.ตราด ทำการศึกษาจากเอกสารและเก็บข้อมูลภาคสนามโดยการสังเกต การสัมภาษณ์แบบเจาะลึกจากผู้นำกลุ่ม และการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างจากสมาชิกกลุ่ม โดยกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยคือเกษตรกรในชุมชนที่เป็นสมาชิกกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ ต.ห้วยแวง อ.เมือง จ.ตราด จำนวน 139 คนวัยเรียน ผลการศึกษาพบว่าในภาพรวมชุมชนมีการพึ่งพาตนเองอยู่ในระดับสูง โดยปัจจัยที่มีผลต่อการพึ่งพาตนเองของชุมชนที่สำคัญได้แก่ปัจจัยทางสังคมและวัฒนธรรม ปัจจัยทางด้านทรัพยากร ธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม ปัจจัยทางด้านเทคโนโลยี และปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจโดยพบว่าปัจจัยทางสังคมและวัฒนธรรมมีความเด่นชัดในด้านการรวมกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ที่มีความเข้มแข็งยั่งยืน ปัจจัยของการรวมกลุ่มมีน้ำหนักจากมากไปน้อยดังนี้ 1.) การที่สมาชิกกลุ่มมีทัศนคติที่ดีและเชื่อมั่นในคณะกรรมการบริหารงานกลุ่ม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องความมีสัจจะ ซื่อสัตย์สุจริต ไม่คดโกง และมีความสามัคคีกันดี 2.) การมีทัศนคติที่ดีต่อผู้นำ โดยเฉพาะอย่างยิ่งความ เชื่อมั่น ศรัทธา ภาควุมใจและพึงพอใจในชื่อเสียงของพระสุบิน และการเชื่อในคำพูด คำสั่งสอนข้อเสนอนะของพระสุบิน ซึ่งถือว่าเป็นผู้นำรวมของกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ของ จ.ตราดทั้งหมด 3.) การมีส่วนร่วมของสมาชิกในกลุ่ม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องของการส่งค่าหุ้นเป็นประจำสม่ำเสมอและการคืนเงินกู้ยืมตามกติกาของกลุ่ม 4.) ค่านิยมในเรื่องการใช้จ่ายเงินกับความสัมพันธ์ในชุมชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการไม่นิยมกู้เงินเพื่อนำมาใช้จ่ายฟุ่มเฟือย และการช่วยตักเตือนเพื่อนบ้านในชุมชน หากเห็นว่ามีพฤติกรรมที่ผิดกฎหมาย

ปัจจัยทางด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พบว่า ปัจจัยทางกายภาพที่เด่นชัดที่เอื้อต่อการพึ่งพาตนเองมากที่สุด คือ เรื่องน้ำ ที่มีใช้เพียงพอต่อการดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพทางการเกษตร รองลงไปเป็นชุดดินที่เหมาะสมต่อการผลิตทางการเกษตร ปัจจัยทางชีวภาพมีความโดดเด่นในเรื่องความหลากหลายทางชีวภาพในพื้นที่ชุมชน ปัจจัยทางด้านเทคโนโลยีคือความสามารถของชุมชนในการนำเทคโนโลยีดั้งเดิม/ภูมิปัญญาท้องถิ่นมาประยุกต์ใช้ มีความสามารถในการพัฒนาเทคโนโลยีตลอดจนการมีเครือข่าย แลกเปลี่ยนเรียนรู้เทคโนโลยี สำหรับปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจแม้จะมีความโดดเด่นน้อยกว่าปัจจัยด้านอื่นๆ โดยพบว่าเกษตรกรที่มีรายได้สูงกว่า 100,000 บาท/ปี มีเพียงร้อยละ 10.80 เท่านั้น แต่ค่านิยมของการใช้จ่ายที่ไม่ฟุ่มเฟือย และไม่กู้ยืมเพื่อการใช้จ่ายที่ฟุ่มเฟือยตลอดจนมีปัจจัยอื่นๆ (เช่น ความหลากหลายทางชีวภาพ) ที่ช่วยเอื้อให้มีความสามารถในการหาปัจจัยยังชีพเพื่อให้เกิดความสมดุลระหว่างรายได้กับรายจ่ายการเป็นเจ้าของที่ดินและมีภาวะการออมทำให้ชุมชนสามารถดำรงชีวิตตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงได้

The main objective of this research was to study the factors affecting self-reliance of the farmer community which is composed of saving group members at Hoirang Sub-district , Muang District , Trat Province. Document study, observation, in-depth and structured interviews were used in this research. 139 farmer families, served as respondents by multi-stage sampling. The empirical results showed that the farmer community had a high level of self-reliance . The important factors affecting self-reliance were social and cultural , natural resources and environmental factors, technological factors as well as economic factors. In terms of social and cultural factors for creating the strength of the saving group process were 1) positive attitude towards the administrative committee especially, regarding their honesty and unity 2) positive attitude towards the leader especially, being faithful to and proud of Pra Subin as well as belief in the recommendations of Pra Subin who is the leader of the Trat saving group (Susjasasomsup Group) as a whole. 3) participation of group members especially, stock sending continuously and returning of money loaned under group rule 4) value of expenditure and relationship with the community especially, no lending for luxurious payments as well as contributions to advise and warn those who did something illegal.

Natural resources and environmental factors were found to be significant physical factors, particularly, sufficiency of water for agricultural and daily consumption. The other was appropriate soil series. In terms of biological factors, there were indications that biodiversity in the community was prominent. In the case of technological factors, it was shown that the community ability of indigenous knowledge application was the most important. The others were ability in technological development and learning network, respectively. The results revealed that economic factors in terms of family income was not prominent. Only 10.80 % of respondents had an income of over 100,000 baht/year. However, they opined that they had the ability to balance their income. Most of them were land owners, having some savings but not luxuries, no lending for luxurious payments and having some supplementary factors for earning (eg.biodiversity). This could cause decrement of expenses. Thus the community had ability for self-reliance by self-sufficient economy.